

خراسان بزرگ

زیر نگین دو سلطان

گزارش گزارشگر ویژه امنیت (ترجمه سهراب رستگار) در چهار گوشه شهر هرات اعلامیهایی بر دیوارها نصب شده با این مضمون: "اسماعیل خان امیر جنوب شرقی افغانستان". کسی که بر سه استان بادغیس، غور و ناحیه هرات حکومت می‌کند. می‌گویند ناحیه هرات، زیرا نیمی از ایالات شمالی فراه افغانستان را هم باید به آن افزود. اسماعیل خان، از فرماندهی نیست که حاضر به تقسیم قدرت ولو با دولت مرکزی افغانستان باشد. حتی گفته میشود حامد کرزای، خود نیز هنگام سفر به هرات تحت تاثیر او قرار گرفته است.

اسماعیل خان در منطقه شیندان (که بزرگترین پایگاه هوایی ارتش شوروی در آنجا مستقر بود و اکنون در اختیار امریکائی‌هاست و مردمش به تاجیکی و پشتو صحبت می‌کنند) بدنیا آمده است. لباسی سنتی بر تن و ریشی سفید و بلند بر چهره دارد. او یکی از قدرتمندترین رهبران افغانستان است که در ناحیه تحت نظر خود، کراوات را برای مردان ممنوع کرده است. قدرت او چند دلیل دارد. نخست بدلیل سوابق جنگی که دارد و احتمالا توقع دارد که از این بابت به وی احترام گذارند، هر چند اصطلاح "رهبر جنگی" را که به آن ملقب شده نمی‌پذیرد. دوم بدلیل حمایت نیمه رسمی که ایران از وی بعمل می‌آورد. گفته میشود در ماه مه ۱۹۹۷ زمانیکه اسماعیل خان توسط طالبان دستگیر و در قندهار زندانی شد، آزادی وی نتیجه مداخله مقامات ایرانی بوده است. و بالاخره بدلیل موقعیت اقتصادی استراتژیک ناحیه ای که زیر نظر اوست و در چهارراه تجاری قرار گرفته که افغانستان را به ایران و ترکمنستان وصل می‌کند. ارتشی کاملا مطیع و وفادار دارد و یکی از پسرانش وزیر جهانبندی و هواپیمایی کشوری در دولت کرزای است، دولتی که رسماً به آن نام "دولت اسلامی انتقالی" داده شده است.

بعد از طالبان

پس از سقوط طالبان، تنش میان گروه‌بندی‌های مختلف افغان همچنان ادامه داشت و اسماعیل خان مدتی سرگرم سرکوب "شورش" چند فرمانده محلی در "زیرکوه" - ناحیه ای در جنوب منطقه تحت تسلط او- بود. در یک دوران عواید گمرکی هرات موضوع درگیری او با کابل بود. کابل ابتدا خواهان نظارت بر این عواید بود تا آنکه در همین اواخر یک راه حل مرضی‌الطرفین پیدا شد که اهمیت و وزن مالی آن هنوز روشن نیست. اسماعیل خان تاکید می‌کند که در این مورد هیچ مشکلی وجود ندارد. وی حتی با نوعی رضایت می‌گوید: "بخش عمده درآمدهای دولت مرکزی از گمرک هرات تامین میشود"

اسماعیل خان آسوده خاطر بنظر میرسد. بویژه آنکه بحث برسر ساختمان یک خط لوله گاز که ترکمنستان را از طریق هرات به پاکستان وصل میکند، از سر گرفته شده است و وزرای ترکمن، افغان و پاکستان اخیراً در کابل ملاقات کردند. اسماعیل خان تاکید میکند: "پس از سقوط اتحاد شوروی بسیاری از کشورها به آسیای مرکزی علاقمند شدند. پاکستان برای دسترسی به همین منطقه بود که از طالبان حمایت کرد و موجب هفت سال جنگ شد، جنگی که ما به آن مایل نبودیم". او به گونه ای مرموز می‌گوید: "این خط لوله از نظر اقتصادی برای ما بسیار خوب است، اما امیدواریم که جنبه سیاسی مسئله در آینده موجب جنگی دیگر در افغانستان

نشود". آیا اشاره اش به نارضایتی ایران است؟ آخر، خط لوله نه از خاک ایران بلکه از پاکستان می‌گذرد!

فرماندهانی که نفتی شده‌اند!

در اصل نیز این قرارداد سهم شرکت امریکایی یونوکال بود. در بین مشاوران سابق این شرکت می‌توان از زلمای خلیل زاد نام برد که از ابتدای سال نماینده ویژه امریکا در کابل است و بویژه خود حامد کرزای که او نیز در رابطه با دیک چنی - معاون کنونی رئیس جمهور امریکا- است. در آن زمان یونوکال مشکلی در ملاقات و حتی همکاری با مقامات طالبان نداشت، آن هم در شرایطی که در قراردادهایی از این قبیل رضایت دولت امریکا آشکارا ضروریست. مخالفت امریکا نیز نه با طالبان که با عبور بخشی از این لوله‌ها از خاک ایران بود. بالاخره مسئله به شکلی دیگر حل شد و یونوکال اکنون در موضعی مسلط قرار گرفته که بتواند این بازار و قرارداد آن را بخود اختصاص دهد. قراردادی که حجم آن برای افغانستان و بویژه هرات حدود ۱۵۰ میلیون دلار در سال تخمین زده میشود، ضمن آنکه امکان ارائه گاز به مناطقی که لوله از آن عبور میکند نیز فراهم میشود.

آستانقدس خراسان

بزرگترین مرکز شستشوی پول قاچاق

بزرگترین مرکز پولشویی مواد مخدر در مشهد است و آستانقدس رضوی بر آن نظارت مافیائی دارد. در ۲۰ سال گذشته، این مرکز به یکی از بزرگترین مافیاهای منطقه غرب افغانستان، خراسان و اکنون در جمهوری‌های تاجیکستان، ازبکستان، ترکمنستان و قزاقستان که شبکه‌های مواد مخدر بر آنها نیز مسلط شده‌اند تبدیل شده‌است. این نهاد غول‌آسای مالی نه تنها پشتوانه بسیاری از توطئه‌های خونین در جمهوری اسلامی است، نه تنها با تمام قدرت مانع تقسیم استان خراسان خواهد شد، بلکه بزرگترین و قدرتمندترین بانک کشور، یعنی بانک سپه را نیز در اختیار دارد. پرونده یکصد میلیارد تومانی ناصر واعظ طبسی، پسر آیت‌الله واعظ طبسی با این شبکه مربوط است و آلودگی بانک ملی در این پرونده نیز به فعالیت‌های پول شویی ناصر واعظ طبسی وصل است. بخشی از ثروت توران اسماعیل‌خان، والی هرات و همچنین پول‌های گلبدین حکمتیار، رهبر جمعیت اسلامی افغانستان نیز که همگی طی ۲۰ سال گذشته از درون شبکه قاچاق مواد مخدر درآمده و در مشهد شستشو شده در حساب‌های بانکی خراسان است. از جمله دلائل و انگیزه‌های ناصر واعظ طبسی برای تاسیس یک بانک در جمهوری اسلامی که مرکز آن در خراسان خواهد بود، جمع آوری این پول‌ها در آن و تبدیل این بانک به قدرتمندترین و ثروتمندترین بانک در جمهوری اسلامی است. تاکنون چند نام برای این بانک پیشنهاد شده که یکی از آنها "بانک آستانه" است. بخشی از کمکی مالی و نقدی که از سوی آیت‌الله واعظ طبسی در اختیار مدرسه حقانی قم و دیگر حوزه‌های مذهبی گذاشته می‌شود، پول و درآمد ناشی از همین پولشویی در مشهد است. میلیاردها دلار پول ناشی از قاچاق مواد مخدر در این شبکه گردش کرده و رسماً در جمهوری اسلامی شستشو شده و به بانک‌های شیخ نشین‌ها و کشورهای اروپائی منتقل می‌شود.

گفته می‌شود، از جمله اطلاعاتی که از طریق دولت کنونی افغانستان، در اختیار محمدخاتمی قرار گرفته مربوط به همین شبکه پولشویی قاچاق مواد مخدر در مشهد است که امریکائی‌ها نیز از آن اطلاع کامل و مستند دارند.